

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Borgerdialog om struktur på dagtilbud

Resultater og læringspunkter

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Dagtilbud Børn
Faaborg-Midtfyn Kommune
Østerågade 40
5672 Broby
Tlf. 72 530 320
E-mail: dagtilbud@faaborgmidtfyn.dk
www.faaborgmidtfyn.dk

Borgerdialog om besparelser

Faaborg-Midtfyn Kommune fastlagde i 2010 en effektiviseringsstrategi, der skulle reducere kommunens driftsudgifter med 150 millioner over 4 år. Strategien indebærer, at kommunen skulle arbejde med en række forslag til omstilling, effektivisering og innovation, bl.a. forslag til en ny struktur på dagtilbudsområdet.

Udgangspunktet var altså klart: der skulle findes 3.5 millioner kr. årligt på dagtilbudsområdet, og de skulle findes i strukturen – ikke i serviceniveauet eller normeringen.

Kommunens geografi og eksisterende kapacitet på området betød, at lukning af daginstitutioner IKKE kunne komme på tale. Så opgaven var at finde besparelsen via omstilling, effektivisering og innovation – og dermed en egentlig nytænkning af organiseringen på området.

Processen blev tilrettelagt ud fra en bærende intention om, at

- involvere borgere og brugere i dialogen om den nye dagtilbudsstruktur
- indsamle idéer og input til en anderledes organisering af dagtilbudsområdet
- skabe en bred forståelse for de dilemmaer, kommunen står overfor ifht. at opbygge en ny dagtilbudsstruktur
- opbygge følelsen af medansvar hos borgere og brugere for helhederne i kommunen
- skabe begyndende ejerskab til løsninger, inden de skal implementeres.

Processen var altså båret af en demokratisk intention snarere end ren og skær legitimering.

Bedre borgerinvolvering

Der er flere gode grunde til at bruge borgerinddragelse som et supplement til det repræsentative demokrati. Politikernes argumentation med borgerne gør dem skarpe på egne holdninger - og dialogen med borgerne giver politikerne følelse med og indsigt i borgernes behov – og det giver dem mulighed for at træffe beslutninger med større legitimitet og gennemslagskraft.

Vi tror på, at bedre borgerinvolvering vil resultere i bedre beslutninger, når alle synspunkter og interesser får mulighed for at komme frem. Dialogen med politikerne giver omvendt borgerne forståelse for kompleksiteten i de politiske beslutninger og skaber dermed forståelse og respekt for politikernes arbejde. Borgerinddragelse styrker borgernes ansvarlighed og deltagelse ved at give dem medindflydelse på vigtige beslutninger i deres lokalsamfund. Det medfører større ejerskab hos borgerne og dermed nemmere implementering. Endelig kan borgerinvolveringen medvirke til at skabe en forventningsafstemning mellem borgernes forventninger til vores ydelser – og vores evne til at levere dem.

Dette er baggrunden til, at Faaborg-Midtfyn Kommune er netop nu i gang med et projekt om bedre borgerinvolvering. Vi vil bygge videre på egne og andres erfaringer og arbejde for at borgerinddragelse bliver en naturlig og integreret arbejdsform i vores lokale demokrati.

Kontaktoplysninger

Vi fortæller gerne mere om processen, hvis I er interesseret. I er velkomne til at kontakte Fagsekretariatet Dagtilbud Børn:

- Fagchef Rikke Jensen, tlf. 7253 3231
- Konsulent, projektleder Helga Skovmand Eriksen, tlf. 7253 3235

Vil du vide mere om vores arbejde med bedre borgerinvolvering er du velkommen til at kontakte:

- Kommunikationsmedarbejder, projektleder Aino Faldborg, tlf. 7253 1023.

Læringspunkter

Ressourcer

Det kræver mange ressourcer at planlægge og gennemføre en så bred involveringsproces. Tidsmæssigt har vi brugt 1 konsulentårsværk plus adskillige møder i det politiske udvalg til at afstemme proces, forslag, interessenters ønsker, mv. Stærke tværgående alliancer med kommunikationsafdeling, udvalgssekretærer, mv. er en forudsætning for at lykkes. Solide projektlederkompetencer og evnen til at langtidsplanlægge er et must.

Det politiske bagland

Når borgerdialogen er så bred som i vores projekt er der brug for at hele det politiske bagland er up to date på processen – hele tiden. Det giver ekstraarbejde for både administration og de tættest involverede politikere. På dagtilbudsområdet har det været en læreproces at få skabt engagement i hele kommunalbestyrelsen, da området ikke sædvanligvis er high politics.

Fastholdelse

Den autentiske dialog skabes i momentet, når det f.eks. lykkes at formidle forståelse for konteksten. Vores erfaring er, at det kræver gentagelse, gentagelse og gentagelse af præcise og tydelige budskaber. Og de deltagere, der ikke var der på lige netop det møde, har ikke forstået noget. En idé, der har udviklet sig undervejs er at videofilme mundtlige oplæg og præsentationer og lægge dem på kommunens hjemmeside for at kunne fastholde de forklaringer, der bliver givet.

Forplejning

En bred borgerinvolvering skaber opmærksomhed, både i befolkningen og i pressen. Vi oplevede stor ståhej fordi vi tilbød deltagerne en sandwich på det første borgermøde med 350 deltagere. Efterfølgende reducerede vi forplejningen, hvilket igen gav anledning til kritik. Det er en god idé at afstemme selv en så lavpraktisk ting med politikerne, så dialogen ikke bliver forstyrret af unødvendige dagsordener.

Erfaringer med forskellige involveringsformer

Vi har eksperimenteret med forskellige involverings- og mødeformer i løbet af processen, men generelt har processen været præget af *hands on*, dvs. direkte konfrontationer, diskussioner og dialoger mellem politikere, administration og borgere.

Vi har opnået solid erfaring med bl.a.

- Borgermøde med 350 deltagere, videoklip med markante statements fra forskellige interessenter, afstemninger ved bordene om centrale dilemmaer og principper: hvad mener du? Politikere er ordstyrere ved bordene.
- Dialogmøde med 190 deltagere: produktion af idéer med afsæt i lokalområder/skoledistrikter. Hvad kunne I se af løsninger I jeres distrikt? Politikere cirkulerer ved bordene.
- Temadrøftelser med Kommunalbestyrelsen: præsentation og drøftelse af fakta på dagtilbudsområdet, fastlæggelse af overordnede principper som ramme for de efterfølgende drøftelser.
- Etablering af 13 følgegrupper forankret i lokalområder/skoledistrikter, følgegrupperne har arbejdet indenfor rammen via konkrete spørgeguides, SWOT-analyser af konkrete forslag, kommentering på business cases mv. og været understøttet af administrative medarbejdere i drøftelserne.

Afsluttende dialogmøde mellem følgegrupper og politikere: videoklip med statements på centrale diskussionspunkter i processen, speed talking mellem 100 følgegruppemedlemmer og 7 politikere, paneldialog, traditionelle fremlæggelser af følgegrupperne, mv.

Vi har IKKE blogget, brugt web-TV, været på facebook, tweet'et, lavet webdagbog eller sms-afstemninger. Vi har selv produceret alle videoklip og lavet kommunikationsplan og der har ikke været eksterne konsulenter i gang før, under eller efter møderne.

Resultater

Processen har generelt opnået en række positive resultater:

- Tydelig forventningsafstemning mellem politikere og borgere om rammevilkår og behovet for at skabe helheder på dagtilbudsområdet
- Kortere vej mellem borgere/brugere og lokalpolitikere og øget direkte dialog mellem dem
- Nye samarbejdsrelationer og nye metoder i forhold til dialog med lokalrådene
- Nye samarbejdsrelationer mellem kommunens selvejende institutioner
- Forslag om privatisering af kommunal institution fra forældre-kreds i et lokalområde
- Nye samarbejdsrelationer mellem forskellige typer af dagtilbud, f.eks. skole, SFO, dagtilbud og dagpleje
- Begyndende ejerskab til de løsninger, der er på papiret – med mulighed for at implementeringsprocesserne bliver lettere.

Det er imidlertid vanskeligt at skabe en gennemgående forståelse for, at kommunens service skal tilpasses de økonomiske rammevilkår. Denne "velfærdskløft" og et par andre dilemmaer omkring borgerinvolvering, som vi er stødt på undervejs, har vi kort skitseret nedenfor.

Dilemmaer

Velfærdskløften

Borgere og brugere har generelt højere forventninger til den offentlige service, end hvad kommunerne kan levere. Det stiller store krav til mødestyring og kommunikation, når engagerede mødedeltagere skal holdes fast på besparelsesdagsordenen. I Faaborg-Midtfyn Kommune udarbejdede politikerne på baggrund af borgermødet et sæt principper, der fungerede som mandat eller opdrag til den videre proces. Dette var en hjælp til mødestyring og procesfacilitering undervejs, idet at besparelsesdagsordenen var en tydelig politisk prioritering i principperne.

Roller

Det kræver mod og mandshjerte at stå på ølkassen, når 350 borgere retter deres demokratiske engagement ind i en konkret sag. Det er utroligt vigtigt, at politikerne stiller op og er nærværende i diskussionerne med borgerne. Det nemmeste i verden er at lade forvaltningschefen forklare økonomi, lovgivning mv. Men politikerne skal stå distancen og kunne forklare deres egne principper og valg undervejs, og opgaven for administrationen er at klæde politikerne på til mødet med borgerne og sikre, at politikerne indbyrdes har afklaret, hvad rammerne er for diskussionen.

Konkretisering

Interessenternes engagement stiger, jo mere konkret emnet er, og jo tættere det kommer på deres egen situation. Alligevel er der behov for at fastholde de mere overordnede diskussioner for at synliggøre kontekster, afhængigheder, dilemmaer, helheder osv. En god procesfacilitering består i at synliggøre, at begge perspektiver er i spil og lave en tydelig disponering af tiden, så oplægget om finanskrisen ikke tager hele aftenen!

Gennemsigtighed

Alle dokumenter, input, idéer, politiske principper og beslutninger har været samlet og offentliggjort på kommunens hjemmeside løbende i processen. Processen har således været fuldstændig gennemsigtig og alle involverede har haft adgang til alle informationer. Imidlertid betyder den strategi, at interessenterne hurtigt kan få forskellige opfattelser af processen afhængig af, hvornår de kigger på hjemmesiden, f.eks. tvivl om versioner, beslutninger, næste skridt i processen, mv.